

Výchovný a vzdělávací obsah přípravné třídy

Výchovný a vzdělávací obsah přípravné třídy je rozpracován do následujících okruhů učiva:

- vytváření kulturně sociálních a hygienických návyků
- rozumová výchova (rozdělená na oblast jazykovou a komunikativní, oblast matematických představ a oblast rozvoje poznání)
- hudební výchova
- výtvarná výchova
- pracovní výchova
- tělesná výchova.

Učivo jednotlivých okruhů je často propojeno (např. pracovní výchova a výtvarná výchova). Jazyková výchova, hudební výchova a vytváření kulturně sociálních a hygienických návyků prolíná celým vyučovacím procesem.

Vytváření kulturně sociálních a hygienických návyků

Kulturně sociální a hygienické návyky se u dětí rozvíjejí postupně v průběhu celého výchovně vzdělávacího procesu v přípravné třídě. Hygienickým návykům je třeba věnovat nejvíce pozornosti zejména v prvních týdnech a upevňovat je neustálým opakováním. V průběhu přípravné třídy je třeba děti vést k tomu, aby se postupně učily:

- .. přizpůsobit se školnímu režimu dne
- .. navazovat sociální vztahy, přijatelnou formou komunikovat
- .. zapojovat se do činnosti ve třídě
- .. zachovávat pravidla chování (poděkovat, omluvit se, neskákat do hovoru)
- .. porozumět běžným pokynům, podřídit se jim
- .. samostatně plnit úkol zadaný učitelem
- .. soustředit se na hru nebo vykonávaný úkol, nezabývat se ničím jiným
- .. mít povědomí o tom, co je dobré a špatné
- .. chápat souvislost mezi tím, co se udělá teď a co později
- .. přijmout úkol, cítit zodpovědnost za jeho splnění, překonat pohodlnost, zvykat si na přiměřené ocenění výkonu, vážit si práce druhých
- .. samostatně se oblékat, obouvat, vázat kličky, stolovat, používat příbor
- .. pomáhat dětem, které to potřebují, neubližovat si navzájem
- .. udržovat pořádek ve svých věcech, udržovat čistotu oděvu
- .. umývat si ruce po použití WC a před jídlem, používat kapesník
- .. uklízet hračky a pomůcky, mít radost z upraveného prostředí
- .. projevovat kladné postoje v péči o přírodu.

Rozumová výchova

Oblast jazyková a komunikativní

Cíl: Systematické rozšiřování slovní zásoby a vytváření správné gramatické stavby jazyka.

Rozvíjení komunikativních dovedností, které jsou jak základem dorozumění, tak předpokladem k získávání dalších vědomostí. Rozvoj plynulého vyjadřování, paměti a myšlení.

Vzbuzení zájmu o knihu, o dětskou literaturu.

Osvojení několika básní, říkanek. Dramatizace.

Obsah učiva:

- .. rozšiřování slovní zásoby, její aktivní používání
- .. rozvíjení komunikativních dovedností pomocí promyšlených otázek a cílených didaktických her, pomocí obrázků, hraček apod.
- .. tvoření jednoduchých odpovědí
- .. vedení dětí k povědomí o gramatické správnosti prostřednictvím pohádek, povídek
- .. vedení dětí ke správné výslovnosti, hlasitosti i správnému tempu řeči
- .. mluvit zřetelně, srozumitelně, v jednoduchých větách
- .. zvládání běžné dorozumívací situace – ptát se, odpovídat, vyřídít jednoduchý vzkaz
- .. rozvíjení dialogu mezi dětmi a učitelem – jednoduché vyprávění, popis, vlastní prožitky a přání
- .. soustředění pozornosti na poslech pohádky, pochopení textu, postupně reprodukovat jednoduše obsah, pochopit souvislosti
- .. memorování pohádek, říkanek, recitace básniček – nejdříve společně s učitelem, postupně samostatně
- .. příprava na analyticko-syntetické činnosti pomocí rytmičtějších říkadel, vytleskávání, sluchové rozlišování délky samohlásek
- .. popis obrázků, řazení obrázků podle časové posloupnosti, vyprávění podle obrázků
- .. dramatizace pohádky (vystihnout charakter postavy), využití maňásků, loutek, masek
- .. seznámení s knihami, prohlížení obrázků, orientace v dětské obrázkové knize, v dětské obrázkové encyklopedii, pohádce, dětském časopise (pozitivní vztah ke knize – neničit)
- .. tvoření vět k obrázkům, motivace ke čtení
- .. rovnání písmen z plastické hmoty do řádků, poznávání některých písmen.

Oblast matematických představ

Cíl: Rozvíjení logického myšlení, úsudku a přesného vyjadřování, prostorové představivosti a orientace v prostoru.

Vytváření prvotních představ o čísle.

Intuitivní seznámení se s některými matematickými pojmy na základě činností žáka.

Osvojení si základních prvků numerace v oboru přirozených čísel do 5.

Obsah učiva:

- .. třídění předmětů (zvláště podle vlastností)
- .. vytváření různých konkrétních souborů
- .. orientace v prostoru (před, za, nad, pod, vedle, blízko, daleko, nahoře, dole, vpravo, vlevo)
- .. porovnávání souborů předmětů přiřazováním (stejně, více, méně)
- .. přirozená čísla 1 až 5, číselná řada
- .. počítání předmětů v daném souboru (po jedné)
- .. vytváření různých konkrétních souborů s daným počtem prvků
- .. používání čísla k vyjádření počtu a pořadí (první, poslední)

- .. poznávání geometrických tvarů: čtverec, kruh, trojúhelník, obdélník - na základě práce se stavebnicemi, vyhledávání v okolí žáka
- .. poznávání geometrických těles: krychle, koule, válec - na základě práce se stavebnicemi, vyhledávání v okolí žáka
- .. skládání obrazců z geometrických tvarů, stavění staveb ze stavebnice, kreslení na čtverečkovaném papíru.

Oblast rozvoje poznání

Cíl: Rozvoj poznání dítěte – seznamování se základními poznatky o životě ve společnosti a přírodě v jeho nejbližším okolí.

Obsah učiva:

- .. jméno, adresa
  - .. rodina, rodiče, sourozenci
  - .. byt, zařízení
  - .. zvyky, tradice
  - .. škola, chování ve škole
  - .. získávání kladného vztahu ke škole
-
- .. orientace v okolí, chování na ulici, reagování na světelné signály semaforu, dopravní prostředky
  - .. město, ulice, dům, okolí, cesta do školy
  - .. pozdrav, osvojování základních společenských pravidel
  - .. péče o zdraví
  - .. pojmenování částí těla, rozlišovat pravou a levou stranu
  - .. příroda kolem nás v průběhu ročních období
  - .. stromy, květiny (ochrana přírody)
  - .. ovoce, zelenina
  - .. seznámení s domácími a některými volně žijícími zvířaty, užitečnost zvířat pro lidi (neublížovat) – vztah ke zvířatům
  - .. pozorování práce dospělých v různých prostředích
  - .. postupné vytváření časových představ (dnes, včera, zítra, ráno, večer, částečně dny v týdnu, roční období).

Hudební výchova

Cíl: Povzbuzování muzikálnosti dětí a jejich pohybové kultury. Jednoduchá rytmizace, tanec. Návik jednoduchých písní a tanců.

Obsah učiva:

- .. dechová cvičení
- .. rozlišování zvuků hudebních nástrojů
- .. rytmizace říkadel
- .. zpěv písniček s důrazem na správnou melodii a rytmus
- .. zpěv společně s učitelem a později až k samostatnému projevu (přiměřeně intonačně)
- .. vytleskávání rytmu, vyjadřování pohyby

- .. zpěv tiše – nahlas, silný – slabý tón
- .. reagování na pokyny – kdy začít
- .. seznamování s technikou hry na jednoduché hudební nástroje (napodobování, rozlišování, reprodukování)
- .. vystižení rytmu – např. tleskáním, bubínkem, triangl
- .. vyjádření hudby přirozeným pohybem, reagovat na změnu rytmu
- .. poslech hudby, písniček (včetně romských)
- .. poznávání známých písní podle úryvku melodie
- .. nácvik tanečků.

Výtvarná výchova

Cíl: Vytváření základních dovedností práce s tužkou, rozvoj smyslového vnímání, pozornosti, představivosti a grafomotoriky. Rozeznávání základních barev. Vytváření vztahu k prostředí.

Obsah učiva:

- .. vytváření základních dovedností – práce s tužkou (správné držení tužky), štětcem a barvami, rozmývání barev
- .. využívání plochy papíru (nahore, dole)
- .. cvičení v rozeznávání základních barev a poznávání doplňkových
- .. kreslení na velkou plochu papíru
- .. kreslení křídou na tabuli, kreslení houbou
- .. práce s omalovánkami
- .. dokreslování obrázků
- .. obkreslování s cílem nácviku opisování z tabule či knihy
- .. kreslení a malování na různé náměty na základě vlastní volby i na dané téma, např. ilustrace k pohádce – postavy, dopravní prostředky, zvířata, náměty z přírody aj.
- .. dekorativní práce – např. vyzdobení pozvánky, vánoční přání
- .. vystřihování, nalepování
- .. rozvoj jemné motoriky a grafomotorické dovednosti potřebné k výuce psaní
- .. vizuální vnímání odlišnosti různých tvarů, rozměrů
- .. rozlišování čar a vlnovek, barev, dlouhý, krátký – podobnosti a odlišnosti (různé druhy čar – svislé, šikmé, rovné, vlnovky, smyčky, „psaní“ do linek, pokusy o „psaní“ hůlkovým písmem (např. vlastní jméno)
- .. pozorování obrázků, cvičení pozorovací schopnosti
- .. pěstování citu pro úpravu a čistotu práce.

Pracovní výchova

Cíl: Rozvoj jemné motoriky, získávání základů manuální zručnosti a pracovních návyků, seznamování s technikou práce s jednoduchými pracovními nástroji.

Obsah učiva:

- .. vytváření hygienických návyků, sebeobsluha, stolování
- .. skládání stavebnic (kostky, LEGO, PUZZLE)

- .. hry s korálky (koordinace rukou a zraku)
- .. tvoření z modelíny – zvládání základních dovedností, jako je mačkání, hnětení, válení, prostorová představivost
- .. používání jednoduchých pracovních nástrojů – bezpečnost
- .. práce s papírem – stříhání, vystřihování, vytrhávání, nalepování, skládání
- .. používání různých materiálů a technik
- .. dodržování stanoveného postupu při práci – pozorně sledovat zadání, dokončit začatý úkol, uklízet hračky a materiál, spolupracovat s druhými, nerušit ostatní při práci
- .. udržování čistoty při práci, s pomocí vyučujícího udržovat vzhled třídy, vytváření vztahu k prostředí školy
- .. plnění drobných úkolů ve třídě – rozdávání a uklizení pomůcek, zalévání květin, mazání tabule apod.
- .. rozvíjení vůle, cílevědomosti, soustředěnosti prostřednictvím pracovní aktivity
- .. vytváření poznatků o významu práce (úměrně věku)
- .. upevňování kladného vztahu k práci (radost z vykonané práce)
- .. šetrné zacházení s předměty
- .. využívání všech vhodných příležitostí k uplatnění takových činností, které zlepšují manuální zručnost a jemnou motoriku, která je základem pro výuku psaní.

Tělesná výchova

Cíl: Umožnit dětem radost z pohybu, rozvíjet jejich základní pohybové dovednosti, posilování pohybové výkonnosti a zvyšování tělesné zdatnosti.

Obsah učiva:

- .. nácvik správného držení těla
- .. seznamování s prostředím tělocvičny (respektování pravidel) – rozvíjení základních pohybových dovedností dětí
- .. pohyb podle pokynů, napodobování pohybu zvířat
- .. orientace v prostoru
- .. dechová a uvolňovací cvičení
- .. chůze po schodech, po lavičce či jiném nářadí
- .. výstupy a sestupy po žebřinách
- .. běh, skoky, poskoky, přeskoky přes nízké překážky (kotoul), skoky z místa, seskoky na měkkou podložku
- .. hry s míčem – házení, chytání, koulení, přehazování, házení na cíl
- .. přetahování
- .. rovnováha
- .. tanečky a písňe (prostupují celým vyučovacím procesem)
- .. hry na sněhu (bezpečnost)
- .. plavání (podle možností)
- .. jízda na koloběžce, tříkolce (podle možností)
- .. zdravotní cviky.

Rozvoj činností a okruh znalostí, ke kterým by mělo dítě na konci přípravné třídy dospět:

Sebeobsluha

- .. myje si ruce, čistí si zuby, češe se atd.
- .. samostatně používá toaletu
- .. samostatně se obléká, uklízí si oblečení
- .. samostatně jí, postupně používá nůž, vidličku
- .. udržuje kolem sebe pořádek a čistotu
- .. dovede po sobě uklízet

Motorika

- .. dobře chodí po schodech nahoru a dolů
- .. při chůzi nevráží do ostatních
- .. běhá, skáče, přebíhá, skáče přes švihadlo
- .. hraje si s drobnými předměty, s velkými kostkami, dovede stavět ze stavebnice
- .. umí zaujmout různé pozice, udržuje rovnováhu
- .. kontroluje své tělo
- .. zúčastňuje se různých pohybových her
- .. pohybuje se v prostoru podle daných pokynů
- .. udrží rytmus (rytmický tanec)

Sociální dovednosti

- .. dovede jednat s ostatními, zná a používá jména spolužáků i dospělých
- .. navazuje a udržuje přátelství
- .. dovede požádat o pomoc dospělé, kamarády
- .. přijímá zodpovědnost za své činy
- .. dovede se orientovat na známých místech i bez dozoru
- .. dovede se přemísťovat ve známém prostředí
- .. uznává autoritu dospělého, projevuje k němu pozitivní vztah
- .. zachovává běžná pravidla společenského chování: zdraví při příchodu, odchodu, poděkuje, omluví se
- .. dodržuje soužití se skupinou vybranou i libovolnou
- .. dovede se soustředit, nevyrušuje ostatní z činností

Oblast jazyka, komunikace

- .. dovede poslouchat a klást jednoduché otázky
- .. naslouchá celému příběhu během vyprávění
- .. vypravuje o svých zkušenostech, událostech v logické návaznosti
- .. dovede reagovat na pokyny
- .. aktivně se zapojuje do společné konverzace
- .. má schopnost komunikovat v různých prostředích a při komunikaci bývá ostatními pochopeno
- .. umí zacházet s knihou
- .. dotazuje se na pojmenování písmen
- .. napodobuje psaní
- .. napíše své jméno nebo iniciály
- .. umí používat aktivně základní slovní zásobu
- .. chápe obsah čteného, dovede reprodukovat

- .. memoruje básničky, říkanky, přísloví
- .. dovede pojmenovat předměty denního použití
- .. umí vyprávět pohádku, drammatizovat ji

Oblast matematických, časových a prostorových představ

- .. vnímá a poznává
časové vztahy: začátek, prostředek, konec, první, poslední, nyní, před, potom, včera, dnes, zítra, rychle, pomalu, částečně dny v týdnu a roční období

kvantitativní vztahy: hodně, málo, víc než, stejně, více, méně, všechno, nic, stejný, jiný, tolik jako, několik, plný, prázdný

prostorové vztahy: uvnitř, vně, nahoře, dole, před, za, nad, pod, tady, tam, první, poslední, vedle, blízko, daleko, na jedné straně, na druhé straně, vpravo, vlevo – řadí předměty na základě podobnosti či odlišnosti, podle určitých vlastností

- .. poznává a rozlišuje geometrické tvary kruh, čtverec, obdélník, trojúhelník
- .. umí počítat předměty v daném souboru
- .. tvoří konkrétní soubory s daným počtem prvků
- .. používá číselné řady 1 – 5 pro počítání předmětů

Hudební projev

- .. zpívá písničku s důrazem na správnou melodii a rytmus
- .. zpívá ve skupině podle pokynů
- .. vytleskává rytmus
- .. vyjadřuje daný rytmus různými pohyby
- .. doprovází zpívané písně na jednoduchý hudební nástroj (bubínek, triangel atd.) s důrazem na rytmus
- .. naslouchá částem hudebních skladeb, vyjadřuje pocity a dojmy z poslechu
- .. umí zatančit jednoduché tanečky s důrazem na ladnost a přesnost pohybu

Výtvarný projev

- .. poznává barvy
- .. ovládá a používá základní techniky výtvarného projevu
- .. dovede vybarvovat obrázek
- .. dovede obkreslovat
- .. dovede vystříhovat základní obrazce
- .. modeluje i maluje podle předlohy i vlastních představ
- .. na obrázcích, které kreslí, jsou rozpoznatelní lidé či předměty